

РЕШЕНИЕ

№ 137

гр. Враца, 28.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА, II-РИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на четиринадесети юни през две хиляди
двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Евгения Г. Симеонова

Членове: Калин Тр. Тодоров
Христо Н. Христов

при участието на секретаря Галина Ем. Вълчкова
като разгледа докладваното от Евгения Г. Симеонова Въззивно гражданско
дело № 20231400500166 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и сл.ГПК.

Образувано е по *въззивна жалба вх.№ 260222/02.03.2023 г.* на В. Т. Ц.,
ЕГН *****, с постоянен адрес: ***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, чрез
пълномощника му адв.И. И., против Решение № 260000 от 22.02.2023 г. по
гр.д.№ 109/2021 г. по описа на Районен съд-Бяла Слатина.

В жалбата се поддържа, че решението е неправилно, тъй като в хода на
производството е установено, че ответникът е собственик на процесните
имоти въз основа на завещание, саморъчно написано, датирано и подписано
от завещателката. Посочва се, че от събраните по делото гласни доказателства
и заключението на съдебно-графическата експертиза се установява, че автор
на саморъчното завещание е посочената в същото завещателка, която е
изразила волята си да остави цялото си имущество на жалбоподателя В. Т. Ц.,
поради полаганите от него и съпругата му грижи.

Жалбоподателят счита, че районният съд неправилно е уважил иска по
чл.25, ал.1 ЗН с мотиви, че не е спазена императивно предписаната законова
форма на завещанието, тъй като датата е поставена след подписа на
завещателката. Навежда доводи, че ЗН не е определил точно място на датата
на завещанието, а изисква единствено подписването му след завещателните
разпореждания. Развива съображения, че законодателят е регламентирал
"завещателни разпореждания" и "означение на датата" като две отделни
понятия и самостоятелни задължителни условия за валидност на саморъчното
завещание, поради което съдът неправилно е приел, че датата е елемент от
завещателните разпореждания, игнорирайки значението ѝ на самостоятелен

реквизит и условие за валидност на завещанието. Излага аргументи, че датата дава точна информация кога завещателят е изразил волята си, но не е част от волеизявлението какво да се направи след смъртта на завещателя.

В жалбата се посочва още, че датата гарантира и поредността на завещанията и кое завещание отменя предходното, но в случая е оставено само едно завещание от завещателката и датата е безспорна, изписана без поправки, прибавяния и пр., при което липсва конкуренция на завещания. Според въззивника, съдът не е взел предвид и фактът, че след подписа в завещанието и положената дата завещателката е изписала саморъчно трите си имена, като по същия начин е процедирала и при оформянето на други документи, видно от представения сравнителен материал. Излагат се правни доводи, че според съдебната практика подписът е съкратено и стилизирано изписване на името на подписващия, като за подпис се приема и пълното ръкописно изписване на трите му имена. Изтъква се, че в случая завещателката е положила съкратен подпис, а на следващия ред първо е изписала датата, след което е изписала трите си имена, като това последно изписване е нейният персонален подпис.

В жалбата се правят оплаквания и за допуснати процесуални нарушения от първоинстанционния съд, изразяващи се в липса на мотиви по всеки от предявените иски, което лишава въззивника от възможност за защита по всеки от тези иски.

Прави се искане за отмяна на обжалваното решение и отхвърляне на всички предявени иски, както и искане за присъждане на направените съдебни разноски пред двете инстанции.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК е постъпил *отговор вх. 260266/30.03.2023 г.* от адв.М. В., като пълномощник на ищцата М. Г. П., в който се оспорва основателността на подадената въззивна жалба.

Според въззиваемата, първоинстанционният съд подробно е обосновал значението на датата в завещанието, както и мястото, където следва да бъде поставена, а именно – преди подписа, тъй като с него се поставя край на изявлението и по този начин не може да бъде добавена дата.

Посочва се, че изложените в жалбата доводи, че завещателката обичайно така е оформяла документите, не санира завещанието, не променя мястото на датата върху същото и не може да доведе до компромис с изискването на закона. За неоснователни се намират и твърденията, че след датата е изписано името на завещателката, тъй като е очевидно, че името е след подписа, което означава, че завещателката е изписала името си веднага след подписа и няма логика и е противно на писмените навици да се счита, че последователността на завършване на един документ е подпис, дата, име. Навеждат се доводи, че не е налице и твърдяното от жалбоподателя приподписване, тъй като от анализа на завещанието е видно, че името на завещателката не е на същото ниво /ред/ като датата.

Въззиваемата счита, че изложеното в жалбата относно отношенията между завещателката и страните по делото е ирелевантно за спора относно действителността на завещанието.

Прави се искане за потвърждаване на обжалваното решение като правилно, обосновано и съобразено със закона и съдебната практика. Претендира се присъждане на съдебните разноски за въззивната инстанция.

Въззивната жалба е процесуално допустима като подадена от

надлежна страна, в рамките на законоустановения срок по чл.259, ал.1 ГПК и срещу обжалваем съдебен акт.

При извършената служебна проверка по реда на чл.269, ал.1 ГПК, въззивният съд констатира, че първоинстанционният съдебен акт е валиден и допустим.

За да се произнесе по правилността на обжалваното решение, настоящият съдебен състав взе предвид следното:

Районен съд-Бяла Слатина е сезиран с искова молба на М. Г. П., с която са предявени следните обективно съединени искове против В. Т. Ц.:

1/ Иск с правно основание чл.42, ал.1, б."б" вр. чл.25, ал.1 ЗН за прогласяване нищожността на завещание на Н. М. Н., обявено на 24.08.2020 г., рег.№ 4104, том 2, № 84 по описа на нотариус Н. Б., рег.№ *** на НК и район на действие РС-Бяла Слатина, вписано в Служба по вписванията-Бяла Слатина с рег.№ 2466 от 24.08.2020 г., акт № 87, том 5, н.д.№ 901;

2/ Иск с правно основание чл.108 ЗС за признаване за установено, че ищцата е собственик на поземлен имот с идентификатор 07702.501.1545 в гр.Бяла Слатина, общ.Бяла Слатина, обл.Враца по КKKP, одобрени със Заповед № РД-18-267/25.08.2017 г. на изп.директор на АГKK, последно изменение, засягащо имота от 28.04.2021 г., с адрес на поземления имот: ***; площ: 325 кв.м.; трайно предназначение на територията: урбанизирана; начин на трайно ползване: ниско застрояване (до 10 м); предишен идентификатор – няма; номер по предходен план: 1410; квартал 92, парцел XII; съсед: 07702.501.1552, 07702.501.1546, 07702.501.1544, 07702.501.4166, заедно с построените в поземления имот сгради: 1. сграда с идентификатор 07702.501.1545.1: застроена площ 84 кв.м., брой етажи 1, предназначение: жилищна сграда – еднофамилна; 2. сграда с идентификатор 07702.501.1545.2: застроена площ 22 кв.м., брой етажи 1, предназначение: друг вид сграда за обитаване; 3. сграда с идентификатор 07702.501.1545.3: застроена площ 8 кв.м., брой етажи 1, предназначение: постройка на допълващо застрояване; 4. сграда с идентификатор 07702.501.1545.4: застроена площ 13 кв.м., брой етажи 1, предназначение: хангар, депо, гараж;

3/ Иск с правно основание чл.108 ЗС за признаване за установено, че ищцата е собственик на лек автомобил марка "Мерцедес", модел "190Е", с рег. № ВР***ВМ, и осъждане на ответника да ѝ предаде владението върху автомобила;

4/ Иск с правно основание чл.124, ал.1 ГПК за признаване за установено, че ищцата е собственик на следните недвижими имоти:

- поземлен имот, находящ се в с.***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, в регулационните граници на селото, с административен адрес: с.***, с площ от 3183 кв.м., съставляващ имот кад.№ 54 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ IV в кв.3 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906 г., с площ от 2 580 кв.м., при съсед: Н. М. Н., поле и от две страни улици, като регулацията не е приложена;

- 1/2 ид.ч. от поземлен имот, находящ се в с.***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, в регулационните граници на селото, с административен адрес: с.***, с площ от 1970 кв.м., съставляващ кад.№ 189 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ II в кв.62 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906

г., с площ от 2 180 кв.м., при съсед: И. Н., Д. К. и от две страни улици, като регулацията не е приложена, заедно с построените в поземления имот масивна жилищна сграда със застроена площ от 78 кв.м., паянтова сграда със застроена площ от 55 кв.м. и стопанска постройка със застроена площ от 18 кв.м.;

- 1/2 ид.ч. от поземлен имот, находящ се в с.***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, в регулационните граници на селото, с административен адрес: с.***, ***, с площ от 1248 кв.м., съставляващ кад.№ 179 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ V в кв.69 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906 г., заедно с построените в поземления имот стопанска постройка със застроена площ от 57 кв.м. и стопанска постройка със застроена площ от 44 кв.м.;

5/ Иск с правно основание чл.55, ал.1 ЗЗД за осъждане на ответника В. Т. Ц. да върне на ищцата М. Г. П. сумите 442,61 лв. и 2 939,32 евро.

В исковата молба се твърди, че ищцата е единствен законен наследник на своята леля Н. М. Н., б.ж. на гр.Бяла Слатина, поч. на 14.08.2020 г., както и че към момента на откр.е на наследството в същото се съдържат посочените недвижими имоти, движима вещ и пари.

Посочва се, че ответникът претендира да е собственик на вещите на основание саморъчно завещание, което твърди, че е написано и подписано от Н. М. Н. и е обявено на 24.08.2020 г., с което му завещава цялото си движимо и недвижимо имущество. Според ищцата, завещанието не е написано и подписано от наследодателката й, датата не е написана от завещателката и не е част от съдържанието на завещанието, тъй като е поставена след подписа, поради което завещанието не отговаря на изискванията за действителност, установени в чл.25, ал.1 ЗН и е нищожно на основание чл.42, ал.1, б."б" ЗН. Ищцата счита, че нищожното завещание не поражда право на ответника В. Ц. да наследи имуществото на Н. Н., поради което установената от него фактическа власт върху недвижимия имот в гр.Бяла Слатина и върху лекия автомобил, е без основание, а с изтеглените парични суми в посочените размери се е обогатил неоснователно за сметка на ищцата, което поражда за нея правен интерес да потърси защита на правата си по съдебен ред.

В срока по чл.131 ГПК е постъпил отговор от ответника В. Т. Ц., с който оспорва основателността на предявените искове. Твърди, че с Н. М. Н. се е познавал от 2011 г., когато тя и съпругът й са решили да се приберат да живеят от гр.София в наследствения й имот в с.***. Посочва, че след смъртта на съпруга си Н. Н. е решила да закупи имота, находящ се в ***, при което ответникът е започнал да й помага при ремонта на този имот със съвети, намиране на майстори, закупуване на строителни материали. Твърди, че през това време тя почти ежедневно е идвала на гости в дома му и е била в прекрасни отношения с него и съпругата му, както и че през следващите години двамата постоянно са й помагали, тъй като тя постепенно е ставала все по-трудно подвижна, налагало се е да й закупуват лекарства и храна и да я водят на прегледи. В отговора се посочва, че Н. Н. е била издала пълномощно на ответника да я представлява пред "Социални грижи", банки и навсякъде, където е необходимо за получаване на полагащите й се помощи, а освен това той е предоставял автомобила й на ежегоден технически преглед, плащал е данъка за МПС и я е снабдявал с винетни стикери, водил я е на

прегледи. Според ответника, Н. Н. е споделяла пред него, съпругата му и своите приятели, че е в лоши отношения със снаха си, а с племенницата си (ищцата по делото) почти не се вижда и тя не я търси никога.

Ответникът твърди, че Н. Н. е изразявала много пъти благодарността си към него и съпругата му и е казвала, че "ще му остави всичко", но той не е знаел за съставеното от нея завещание през 2015 г. Посочва, че през юни 2020 г. Н. Н. е получила лек инсулт и тай е извикал Спешна медицинска помощ и я е настанил на лечение в МБАЛ Бяла Слатина. След изписването ѝ от болницата, тя е била напълно адекватна, макар и със засегната ръка и трудно говореща, но тогава му е споделила за завещанието, обяснила му е къде се намира и е поръчала да го пазят. Ответникът твърди, че по съвети на лекари е настанил Н. Н. за последваща рехабилитация в Хоспис "Надежда" в гр.***, обл.Плевен, като е поел ежемесечните разходи в размер над 1000 лв. На 14.08.2020 г. тя е починала и ответникът е организирил погребението ѝ и е поел всички разходи. Твърди, че ищцата и майка ѝ са разбрали за смъртта и датата на погребението, не са пожелали да дойдат.

В отговора се посочва, че няколко дни по-късно нотариус Н. Б. е обявил саморъчното завещание и му е издал нотариални актове за собственост. След това ищцата е подала жалба, уличавайки ответника в престъпление и твърдейки, че е подправил завещанието. Образувана е преписка в РП-Бяла Слатина, в рамките на която е била изготвена графологична експертиза. Ответникът счита, че завещанието отговаря на всички изисквания на чл.25, ал.1 ЗН и предявените искове са неоснователни.

Пред първоинстанционния съд са събрани писмени и гласни доказателства. Допусната и изслушана е графическа експертиза, чието заключение е прието от първоинстанционния съд.

След като обсъди събраните доказателства поотделно и в тяхната пълнота, настоящият съдебен състав приема за установено от фактическа страна следното:

От приложените заверени копия от препис-извлечение от Акт за смърт № 066/15.08.2020 г. , съставен в гр.***, обл.Плевен, и удостоверение за наследници изх.№ У 00-2349/31.08.2020 г., изд. от Община Бяла Слатина, удостоверение за наследници изх.№ РСЦ20-УГ01-3832/01.09.2020 г., изд. от Столична община, Район Средец, и удостоверение за наследници изх.№ 768/20.08.2020 г., изд. от Столична община, Район Триадица, се установява, че Н. М. Н. е починала на 14.08.2020 г. и нейн единствен законен наследник е ищцата М. Г. П..

От представеното заверено копие от нотариален акт № 56, т.IV, рег.№ 5268, дело № 615/09.09.2015 г. на нотариус А.Карабенчева, се установява, че Н. М. Н. е била собственик на поземлен имот, с площ от 320 кв.м., съставляващ УПИ XII-1410 в кв.92 по регулационния план на гр.Бяла Слатина, одобрен със Заповед № 4321/10.05.1971 г. на кмета на Община Бяла Слатина, при граници: ***, УПИ XXX-1410, УПИ XIII-1642 и УПИ II-1490, заедно с построените в поземления имот масивна жилищна сграда на дървен гредоред, със застроена площ от 81 кв.м., построена през 1955 г., масивна сграда – гараж на железобетонна плоча, със застроена площ от 13 кв.м., построен през 1985 г., паянтова жилищна сграда – лятна кухня на железобетонна плоча със застроена площ от 22 кв.м., построена през 1981 г., и паянтова стопанска сграда на железобетонна плоча със застроена площ от 8

кв.м., построена през 1981 г.

Представени са заверени копия от нотариален акт № 192, т.І, д.№ 467/1984 г. на БСЛРС, скица № 463/28.10.2020 г. и удостоверение изх.№ УОО-3101/29.10.2020 г., изд. от Община Бяла Слатина, от които е видно, че Н. М. Н. е била собственик на поземлен имот, находящ се в с.***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, в регулационните граници на селото, с административен адрес: с.***, ***, с площ от 3183 кв.м., съставляващ имот кад.№ 54 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ IV в кв.3 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906 г., с площ от 2 580 кв.м., при съседи: Н. М. Н., поле и от две страни улици.

Приложени са и заверени копия от нотариален акт № 269, том І, дело № 607/1990 г. на БСЛРС, скица № 462/28.10.2020 г. и удостоверение изх.№ УОО-3100/29.10.2020 г., изд. от Община Бяла Слатина, от които е видно, че Г. Т. Х. е била собственик на поземлен имот, находящ се в с.***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, в регулационните граници на селото, с административен адрес: с.***, ***, с площ от 1970 кв.м., съставляващ кад.№ 189 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ II в кв.62 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906 г., с площ от 2 180 кв.м. От представеното удостоверение за наследници изх.№ РСЦ20-УГ01-5152/02.11.2020 г., изд. от Столична община, Район Средец, се установява, че Г. Т. Х. е починала на 07.04.1997 г. и към момента на смъртта ѝ нейни законни наследници са били дъщеря ѝ Н. М. Н. и сина ѝ Д. Й. Д..

Представени са също заверени копия от нотариален акт № 183, т.І, дело № 564/91 г. на БСЛРС, скица № 228/29.04.2021 г. и удостоверение изх.№ УОО-1328/05.05.2021 г. от Община Бяла Слатина, от които е видно, че Н. М. Н. и съпругът ѝ Й. Д. Н. са закупили ½ ид.ч. от имот в с.***, ***, с площ от 1248 кв.м., съставляващ кад.№ 179 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ V в кв.69 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906 г., с площ 1940 кв.м., заедно с построените в поземления имот сгради.

Приложено е и удостоверение изх.№ 967000-8062/07.07.2021 г., изд. от ОДМВР-Враца, сектор "Пътна полиция", от което е видно, че на името на Н. М. Н. е бил регистриран лек автомобил "Мерцедес 190 Е", с рег.№ ВР ***ВМ.

От представените заверени копия от писмо изх.№ ИД-25888/16.10.2020 г. на ОББ АД и приложеното към същото извлечение от движение по сметки се установява, че Н. М. Н. е притежавала банкови сметки в лева и евро с наличност от 442,61 лв. и 2 939,32 евро.

По делото е приложено саморъчно завещание на Н. М. Н., с което завещава движимото и недвижимото си имущество, в т.ч. лека кола "Мерцедес" 190Е, рег.№ ВР***ВМ и имот – къща с дворно място в ***, заедно с покъщината, на В. Т. Ц.. На завещанието е положен параф, поставена е дата 23.12.2015 г. и са изписани трите имена на завещателката Н. М. Н.. Завещанието е обявено на 24.08.2020 г. от нотариус Н. Б., рег.№ *** на НК и район на действие РС-Бяла Слатина, видно от приложеното заверено копие от протокол за обявяване на саморъчно завещание, и е вписано в Служба по вписванията-Бяла Слатина с рег.№ 2466 от 24.08.2020 г., акт № 87, том 5, н.д.№ 901.

Въз основа на това завещание В. Т. Ц. се е снабдил с нотариален акт № 91, т.2, рег.№ 4191, дело № 241/2020 г. на нотариус Н. Б. и нотариален акт № 182, т.3, рег.№ 7092, дело № 451/2020 г. на нотариус Н. Б., с който е признат за собственик на процесните недвижими имоти.

В подкрепа на изложените в отговора на исковата молба твърдения ответникът В. Ц. е представил заверени копия от пълномощни, от които е видно, че Н. М. Н. го е била упълномощила да я представлява пред във връзка с управлението и стопанисването на собствения ѝ лек автомобил, както и пред Д "СП", гр.Бяла Слатина, ВиК, Електроразпределение, пощенска станция, нотариус, данъчни служби, СВ, техническа служба, съдилищата, както и да извършва разпоредителни действия с банковите ѝ сметки.

По делото е изискано и приложено заверено копие от преписка № ТОБ-1394/2020 г. по описа на РП-Враца, ТО-Бяла Слатина, № 248000-7564/2020 г. по описа на РУ на МВР-Бяла Слатина, от което е видно, че на 13.10.2020 г. е била подадена жалба от М. Г. П. против В. Т. Ц.. Преписката е приключила с постановление от 30.12.2020 г. на прокурор при РП-Бяла Слатина, с което е прието, че няма данни за извършено престъпление от общ характер и е отказано образуване на наказателно производство.

В първоинстанционното производство са събрани гласни доказателства за установяване на обстоятелства относно отношенията между ответника и завещателката Н. Н., които настоящият съдебен състав намира за неотнормими към настоящия правен спор.

От заключението на изслушаната пред районния съд съдебно-графическа експертиза се установява, че подписа, положен срещу "Написала" в саморъчното завещание, е изпълнен от Н. М. Н., както и че ръкописният текст на завещанието е изпълнен от същото лице.

При така възприетото от фактическа страна, настоящият съдебен състав прави следните правни изводи:

I. По иска с правно основание чл.42, ал.1, б."б" вр. чл.25, ал.1 ЗН.

Съдът е сезиран с иск за прогласяване нищожността на саморъчно завещание от 23.12.2015 г. на Н. М. Н., поради това, че същото не е написано и подписано от завещателката и поради това, че датата е поставена след подписа.

Ищцата М. Г. П. е наследник по закон на завещателката Н. М. Н., а именно – нейна племенница и дъщеря на починалия ѝ брат Г. М. П., поради което за нея е налице правен интерес от предявяване на иска за недействителност на завещанието, доколкото уважаването му би довело до пораждање на права в нейна полза.

Разпоредбата на чл.42, ал.1, б."б" ЗН предвижда, че е нищожно завещателното разпореждане, когато при съставянето на завещанието не са спазени изискванията на чл.25, ал.1 от същия закон, а именно - да бъде изцяло написано ръкописно от самия завещател, да съдържа означение на датата, когато е съставено, да е подписано от него и подписът да бъде поставен след завещателните разпореждания.

Както бе посочено, на първо място ищцата М. П. оспорва действителността на саморъчното завещание, извършено в полза на ответника В. Ц., с твърдения, че същото не е изписано и подписано лично от завещателката Н. Н.. По своята същност саморъчното завещание представлява частен диспозитивен документ и при оспорване на неговата действителност, в

т.ч. на автентичността му, от лице, чийто подпис не лежи върху документа, доказателствената тежест се носи от лицето, което се ползва от същото. С факта на оспорване на предявения иск ответникът заявява намерение да се ползва от завещанието, поради което нему е доказателствената тежест да установи, че завещанието отговаря на изискванията на чл.25, ал.1 ЗН. Проведеното от ответника доказване е чрез ангажираните специални знания на вещо лице по назначената по делото съдебно-графическа експертиза. Категорично е заключението на експерта, че саморъчното завещание е изцяло написано и подписано от завещателката Н. М. Н.. Предвид професионалните знания и преценка на вещото лице, което еднозначно открива достатъчно на брой съвпадения в общите и частните признаци на почерка и подписа на Н. Н., които я определят като автор на саморъчното завещание, съдът прави извод за неуспешно проведено оспорване на автентичността на текста и подписа.

На второ място ищцата оспорва действителността на завещанието с аргумента, че датата на завещанието не е част от неговото съдържание и е поставена след подписа. Тълкуването на разпоредбата на чл.25, ал.1 ЗН налага извод, че завещанието е строго формален акт и датата на съставянето му е един от съществениите му и задължителни реквизити. Законът изисква дата на завещанието, под страх от недействителност, по следните причини: 1. да се установи дали завещателят е бил способен към този момент да завещава ; 2. ако има две завещания, които съдържат различни и несъвместими разпореждания, да се установи кое от тях е последното, което отменя по-рано написаното. Законът не разрешава изрично въпроса къде е мястото на датата, но от определеното място на подписа, който трябва да е последен в завещанието, може да се заключи, че датата не може да бъде след подписа, защото подписът дава санкция на цялото завещание, а датата по изложените по-горе мотиви се нуждае най-много от подобна санкция. При тези съображения съдебната практика приема, че ако датата е поставена след подписа, тя не е част от завещателния акт, което е равносилно на липса на дата, и води до недействителност на завещанието (в този смисъл - Решение № 1097 от 11.12.2008 г. на ВКС по гр. д. № 4961/2007 г., V г. о. ; Решение № 110 от 18.02.2010 г. на ВКС по гр. д. № 654/2009 г., II г. о., ГК ; Решение № 863 от 12.04.2010 г. на ВКС по гр. д. № 654/2009 г., II г. о., ГК ; Решение № 398 от 16.01.2013 г. на ВКС по гр. д. № 992/2011 г., IV г. о., ГК ; Решение № 65 от 5.03.2013 г. на ВКС по гр. д. № 906/2012 г., II г. о., ГК и др.).

Щом датата не може да бъде след подписа, тя може да бъде на всяко място преди подписа. Липсва изискване датата да е част от текста на саморъчното завещание и следователно, за да се приеме, че завещанието е датирано, е достатъчно датното изражение да е поставено върху материалния носител, върху който е обективизирано завещателното разпореждане, като щом предхожда подписа е без значение нейното точно място.

В настоящия случай от завещанието е видно, че на предпоследния ред след "Написала:" е поставен параф (съкратен вариант на подпис), а на последния ред отляво надясно е поставена датата "23.12.2015 г.", след която са изписани трите имена на завещателката "/Н. М. Н./". Спорът между страните е дали датата е поставена след подписа на завещателката.

По отношение на саморъчните завещания ЗН не посочва конкретно какъв трябва да бъде подписът на завещателя. По общо правилно подписът е

саморъчно изписване на името, като в правната теория е изяснено, че той може да се изрази чрез комбинация от линии, чрез изписване на трите имена, със съкращаване на първото, с изписване на името, с което лицето е известно, макар то да не съвпада със законно установеното словесно обозначение на лицето и пр.

В конкретния случай завещателката е поставила както параф, така и е изписала трите си имена, като съкратеният вариант на подписа предхожда датата, а пълното изписване на имената е на един ред с датата. Настоящият съдебен състав намира, че както парафът, така и изписването на трите имена представляват подписи на завещателката. Макар и датата да е поставена след парафа, това не води до недействителност на завещанието, тъй като след нея е поставен още един подпис чрез пълното изписване на трите имена и по този начин е приподписана и самата дата, при което означаването ѝ в документа става част от съдържанието на същия (в този смисъл вж Решение № 343 от 1.11.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1147/2010 г., I г. о., ГК).

Настоящият съдебен състав намира, че според правилата за писане в българския език, съгласно които изписването на текста е отляво надясно, подписването на завещанието чрез пълно изписване на трите имена на завещателката пространствено е разположено след датата, при което са спазени изискванията на чл.25, ал.1 ЗН за подписване на съдържанието след всички завещателни разпореждания. Законът не допуска след подписа да се намира реквизит на завещанието, вкл. датата, но не забранява този реквизит да се намира до подписа, т.е. на един ред с него. Подобен реквизит е част от съдържанието на завещателното разпореждане, валиден е и поражда съответните правни последици. В този смисъл е и съдебната практика, обективирана в Решение № 797 от 7.02.2013 г. на СГС по в. гр. д. № 15541/2012 г., което не е допуснато до касационно обжалване с Определение № 352 от 21.06.2013 г. на ВКС по гр.д.№ 3100/2013 г., I г.о., ГК; Решение № 1448/29.11.2022 г. на САС по в.гр.д.№ 1725/2022 г. и др.

В обобщение на изложеното настоящият съдебен състав намира, че саморъчното завещание на Н. М. Н. е действително – написано е собственоръчно, съдържа означение на датата, когато е съставено, подписано е от завещателката и подписът е поставен след завещателните разпореждания.

Обжалваното първоинстанционно решение, с което е прието, че завещанието е недействително, тъй като датата е поставена след подписа, и е уважен иска с правно основание чл.42, ал.1, б."б" ЗН, е постановено в нарушение на материалния закон, поради което следва да бъде отменено и вместо него следва да бъде постановено решение, с което да бъде отхвърлен предявения иск като неоснователен.

II. По исквете с правно основание чл.108 ЗС, чл.124, ал.1 ГПК и чл.55, ал.1 ЗЗД.

С оглед извода на въззивния съд за действителност на саморъчното завещание на Н. М. Н., предявените иски за собственост и неоснователно обогатяване се явяват неоснователни, тъй като по силата на завещателните разпореждания правото на собственост върху цялото имущество на завещателката е преминало в патримониума на ползващия се от завещанието ответник В. Т. Ц., което изключва правата на ищцата М. Г. П.. Ето защо обжалваното решение следва да бъде отменено в частта, в която тези иски са уважени и вместо това следва да бъде постановено решение, с което

исковите претенции да бъдат отхвърлени като неоснователни.

III. По разноските:

С оглед изхода на спора и съгласно чл.78, ал.3 ГПК право на разноси има ответника В. Ц., поради което първоинстанционното решение следва да бъде отменено и в частта относно разноските, а на въззивника следва да бъдат присъдени разноси за двете съдебни инстанции, както следва: 1 433,00 лв. – адвокатско възнаграждение за първата съдебна инстанция, 250,00 лв. – разходи за експертиза пред първата инстанция; 553,20 лв. – внесена държавна такса при подаване на въззивната жалба и 6,00 лв. за банковия превод. По делото е приложен списък по чл.80 ГПК, в който са посочени разноси за адвокатско възнаграждение в общ размер от 3 058,00 лв. Пред настоящата инстанция обаче е представено единствено пълномощно на адв.И., в което липсват уговорки относно размер и начин на заплащане на адвокатско възнаграждение. Не е приложен договор за правна защита и съдействие или друг документ, от който да е видно, че е договорено и изплатено адвокатско възнаграждение за втората инстанция в посочения в списъка размер. Ето защо настоящият съдебен състав намира, че на въззивника следва да бъдат присъдени разноси за адвокатско възнаграждение само за първата инстанция в посочения размер от 1 433,00 лв.

Водим от горното, Врачанският окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло Решение № 260000 от 22.02.2023 г. по гр.д.№ 109/2021 г. по описа на Районен съд-Бяла Слатина и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявеният от М. Г. П. против В. Т. Ц. иск с правно основание чл.42, ал.1, б."б" вр. чл.25, ал.1 ЗН за прогласяване нищожността на завещание на Н. М. Н., обявено на 24.08.2020 г., рег.№ 4104, том 2, № 84 по описа на нотариус Н. Б., рег.№ *** на НК и район на действие РС-Бяла Слатина, вписано в Служба по вписванията-Бяла Слатина с рег.№ 2466 от 24.08.2020 г., акт № 87, том 5, н.д.№ 901.

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявеният от М. Г. П. против В. Т. Ц. иск с правно основание чл.108 ЗС за признаване за установено, че ищцата е собственик на поземлен имот с идентификатор 07702.501.1545 в гр.Бяла Слатина, общ.Бяла Слатина, обл.Враца по КKKP, одобрени със Заповед № РД-18-267/25.08.2017 г. на изп.директор на АГKK, последно изменение, засягащо имота от 28.04.2021 г., с адрес на поземления имот: ***; площ: 325 кв.м.; трайно предназначение на територията: урбанизирана; начин на трайно ползване: ниско застрояване (до 10 м); предишен идентификатор – няма; номер по предходен план: 1410; квартал 92, парцел XII; съсед: 07702.501.1552, 07702.501.1546, 07702.501.1544, 07702.501.4166, заедно с построените в поземления имот сгради: 1. сграда с идентификатор 07702.501.1545.1: застроена площ 84 кв.м., брой етажи 1, предназначение: жилищна сграда – еднофамилна; 2. сграда с идентификатор 07702.501.1545.2: застроена площ 22 кв.м., брой етажи 1, предназначение: друг вид сграда за обитаване; 3. сграда с идентификатор 07702.501.1545.3: застроена площ 8 кв.м., брой етажи 1, предназначение: постройка на допълващо застрояване; 4. сграда с

идентификатор 07702.501.1545.4: застроена площ 13 кв.м., брой етажи 1, предназначение: хангар, депо, гараж;

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявеният от М. Г. П. против В. Т. Ц. иск с правно основание чл.108 ЗС за признаване за установено, че ищцата е собственик на лек автомобил марка "Мерцедес", модел "190Е", с рег. № ВР***ВМ, и осъждане на ответника да ѝ предаде владението върху автомобила;

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявеният от М. Г. П. против В. Т. Ц. иск с правно основание чл.124, ал.1 ГПК за признаване за установено, че ищцата е собственик на следните недвижими имоти:

- поземлен имот, находящ се в с.***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, в регулационните граници на селото, с административен адрес: с.***, ***, с площ от 3183 кв.м., съставляващ имот кад.№ 54 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ IV в кв.3 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906 г., с площ от 2 580 кв.м., при съседи: Н. М. Н., поле и от две страни улици, като регулацията не е приложена;

- 1/2 ид.ч. от поземлен имот, находящ се в с.***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, в регулационните граници на селото, с административен адрес: с.***, ***, с площ от 1970 кв.м., съставляващ кад.№ 189 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ II в кв.62 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906 г., с площ от 2 180 кв.м., при съседи: И. Н., Д. К. и от две страни улици, като регулацията не е приложена, заедно с построените в поземления имот масивна жилищна сграда със застроена площ от 78 кв.м., паянтова сграда със застроена площ от 55 кв.м. и стопанска постройка със застроена площ от 18 кв.м.;

- 1/2 ид.ч. от поземлен имот, находящ се в с.***, общ.Бяла Слатина, обл.Враца, в регулационните граници на селото, с административен адрес: с.***, ***, с площ от 1248 кв.м., съставляващ кад.№ 179 по кадастралния план на с.***, одобрен със Заповед № РД-02-14-2023/01.11.1999 г., за който е отреден УПИ V в кв.69 по РП на с.***, одобрен със Заповед № 923/31.08.1906 г., заедно с построените в поземления имот стопанска постройка със застроена площ от 57 кв.м. и стопанска постройка със застроена площ от 44 кв.м.;

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявеният от М. Г. П. против В. Т. Ц. иск с правно основание чл.55, ал.1 ЗЗД за осъждане на ответника В. Т. Ц. да върне на ищцата М. Г. П. сумите 442,61 лв. и 2 939,32 евро.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.3 ГПК М. Г. П., ЕГН *****, с адрес: ***, **ДА ЗАПЛАТИ** на В. Т. Ц., ЕГН *****, с адрес: ***, направените деловодни разноски пред двете съдебни инстанции в общ размер от **2 242,20 лв.**, в това число: 1 433,00 лв. – адвокатско възнаграждение за първата съдебна инстанция; 250,00 лв. – разходи за експертиза пред първата инстанция; 553,20 лв. – внесена държавна такса при подаване на въззивната жалба и 6,00 лв. за банков превод.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС на РБ в едномесечен срок от връчване на преписи от същото на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____